

NAROČNINA ZA JUGOSLAVIJO ČETRTLETNO DIN 15
CELOLETNO DIN 60/ZA
INOZEMSTVO JE DODATI
POŠTINO / OGLASI PO
CENIKU / POSAMEZNA
ŠTEVILKA PO DIN 150.
POŠT. ČEK. RAČ. 13.188

ORJUNA

VREDNOSTVO IN VPRAVA
V VČITELJSKI TISKARNI/
ROKOPIŠI SE NE VRA-
CAJO / ANONIMNI DO-
PIŠI SE NE PRIOBČV-
TEJO / POŠTINA PLA-
ČANA V GOTOVINI
TELEFON ŠTEV. 906.

Padel je še eden in to najboljši!
Mrtev je oblastni čelnik

VALENTIN ŽIC

Stisnite srca in vrste!

† † †

**Oporoka brata Valentina Žica, oblast. čelnika Dalmatinskih
Orjun in člana Glavnega odbora Orjune.**

Ljubo!

Ja sam potpuno svestan ... Umirem miran ... Ti znaš, koliko
sam pravedan ... Neka naši ništa ne čine ...

Pozdravi sve Orjunaše ... Neka ne napuste rad ... Neka ne
dopuste nikome da gazi Orjunaške svetinje ...

Ja sam ispunio svoju dužnost ... Učinio sam sve što sam
mogao ... Nemojte zapustiti sela ... Ima mnogo čestitih ljudi po se-
lima ... Obilazite ih kao braću ... Pomozite im u svemu ... Oni
su dobri ...

Daj mi zastavu ... da poljubim ... Ne zaboravite Istru ... Sve
za Veliku Jugoslaviju ...

Vojska i Orjuna spasit će Jugoslaviju!

Smrt in zadnja pot oblastnega čelnika Orjun Dalmacije brata Valentina Žica.

Zahrbtni napad na br. Valentina Žica. — Obupna borba. — Smrt in oporoka Orjunaša nacionalista. — Split plače za svojim najboljšim sinom. — Tisočglavi spreved. — Govori orjunaških voditeljev nad krsto nacionalista-mučenika. — Stanje težko ranjenih Orjunašev. — Napad na Orjunaše v Dubrovniku. — Grožnje s pokoljem vodstva Orjune. — Sklepi seje Glavnega odbora Orjune v Splitu dne 4. in 5. januarja 1927.

UBIJAJO!

V dobi, ko se sklepa železni obroč neprijateljev krog naše države, ko fašistična Italija v svoji imperijalistični megalomaniji izteza roke na Balkan in ne prikriva svojih aspiracij na »neodrešeno« Dalmacijo, v dobi, ko bi morali nastopati složno kot en mož ter pozabiti na vse notranje v bistvu tako malenkostne spore — najdejo se v naši sredi garjeve ovce — ki ščujuje neza-

vedne, da z bratomorno krvavo roko ubijajo one, ki so za to državo trpeli, se zanjo borili in ki bodo, če treba tudi v bodoče radi polagali svoja mlada življenja na žrtvenik narodove svobode. Ne ubijajo nas nacionalistov v poštem boju zunanji sovražniki, temveč lastni bratje, naščuvani in zaslepljeni si okrvavljujejo roke s krvjo bratov, ki jim propovedujejo slogu, edinsvo, ljubezen, enotnost, poštenje in svobodo. Ni še dovolj žrtev padlih v vojni za

osvobojenje, ni še dovolj žrtev umrlih po strašnih mukah v gnilih ječah, v katere so jih spravile narodne izdajice, ki še danes nekaznovani s ponosnim čelom hodijo med nami, ker smo jim v svoji radosti nad svobodo in bratovski ljubezni odpustili, ni še dovolj persekucij nacionalistov v svobodni državi in ni jim še dovolj hijenam in nenasitnim vampirjem krvi 12 naših zahrbtno ubitih bratov — še hlepe po krvi in morilčeva roka je zadala smrtni uda-

Orjunaši četniki!

Polen zanosa in vere v bodočnost je priizvrševanju svoje orjunaške dolžnosti padel smrtno zadet pod zahrbtnim udarcem razbojniškega noža naš nepozabni drug, oblastni čelnik

VALENTIN ŽIC.

Njegovemu spominu se bom oddolžil istem, da še spojačeno energijo nadaljujem njegovozapočeto delo in da še čvrsteje strnemonaše vrste v odbrano naše Ideje.

Split, 4. januara 1927.

MARKO,
Veliki čelnik.

rec junaškemu in odličnemu borcu br. Valentinu Žicu, oblastnemu čelniku Orjune Split.

A še jim ni dovolj — še napadajo in grože! Padli so naši junaki, ki bi bili raje žrtvovali svoja življenja za osvobojenje zaslužjenih bratov, a motijo se oni, ki menijo, da s sistematičnim ubijanjem naših vodilnih mož ubijejo naš pokret, ker njih kri je žlahtno seme, ki poganja nov, številen sad, ker na njih mesta stopa stotine zavednih — vedno na žrtve pripravljenih borcev.

A ti bedni haš zapeljani narode, kako dolgo boš še mirno trpel zločinske čine izdajice, hujskačev, goljufov in ubijalcev?

Mi ta hip ne grozimo, niti ne obupujemo! Pokojnega brata Junaka je spremlja Orjuna do groba s pijeteto in ljubeznijo dano samo bratom. Sedaj je stisnila vrste in srca ter mirno čaka na ples, ki so ji ga pripravili oni, kateri so danes sedli na ministerske fotelje zato, da bi izvršili leta 1914 započeto delo — iztrebljenja vseh poštenih in čestitih Jugoslovenov. Kri je predragocena tekočina in gorje tistemu, ki jo nepremišljeno in v slepi strasti preliva, ker prišla bo gotovo ura, ko bo padla stoterno pomnožena nazaj na njegovo glavo! Orjuna si pere roke!

PREDZGODOVINA KRVA-
VEGA 1. JAN. 1927 V KAŠTEL
NOVEM.

Čitateljem je še gotovo v spominu nesrečni spopad med radičevci in Orjunaši ob priliki razvitja prapora Orjune v Kaštelu Luksiću dne 8. avgusta pr. leta. Spopad so povzročili nahujskani radičevci, ki so z neumestnimi demonstracijami žalili Orjunaše, dokler ni nastal med obema grupama metež, v katerem je bil z nožem ranjen radičevac Josip Grgin Markov iz Kaštela Novega, ki je na posledicah rane umrl. Z zlobno lansiranimi govoricami je bil osumničen tega čina blagopokojni oblastni čelnik dalmatinskih Orjun Valentin Žic. Državno pravdnštvo je odredilo njegovo aretacijo in ga stalo v preiskovalni zapor. Na podlagi neizpodbitnih dejstev in izjav neštetihih prič je bilo tekom preiskave točno dokazano, da je bil pokojni za časa nesrečnega spopada oddaljen od mesta istega preko 600 metrov in da je čim je zvedel zanj takoj stekel mirit razjarjeno članstvo. Na njegovo veliko žalost je bila njegova osebna intervencija že prepozna. Z ozirom na to dokazano nedolžnost, ga je sodišče izpustilo in usmerilo preiskavo v drugo smer. Izgledalo je, da bo nesrečni slučaj ostal pozabljen in da bo po dokazani nedolžnosti poštenega br. Valentina z istega padel sleherni sum za izvršitev tega nesrečnega čina.

Dočim so vsa Kaštela že v prvi uri stala na stališču, da je pokojni vitežko občujoči Valentin povsem gotovo nedolžen, pa so ostale temne sile in pričele kovati proti njemu, kot nositelju ideje Jugoslovenstva v preje radičevskem in komunističnem Pokaštelju črno zaroto, katere žrtev je postal na krvavo Novo leto 1927. Poznavajoči osveto- niško nagnenje Kaštelancev, so kli-

Glavni odbor vseh Orjun je odlikoval na svoji seji, dne 4. januarja 1927. prezaslužnega brata Valentinaz

»GVOZDENIM ZMAJEM«,

a jaz odrejam, da bodi v vidni znak naše tuge radi izgube neprežaljenega brata orjunaški znak slehernega Orjunaša ovit 40 dni od danes v črni flor.

Junaškemu čelniku VALENTINU ŽICU trikrat »SLAVA« in Večnaja pamjat!

cali na osveto ter pričeli vpletati v svoje mreže i očeta pokojnega Grgina, ki je postal tako nezavedno orodje teh temnih sil in izvršil čin, katerega krvavi epilog se je odigral na pomolu Kaštel Novega.

POT POKOJNEGA ŽICA V
KAŠTEL NOVI.

Pokojni Valentin je bil neumoren pobornik orjunaške ideje in je isto razširjal sleherni uro svojega prostega časa. Dočim so drugi odhajali na ples in v kavarne na zabavo ni on priznal sebi niti urice odmora, nego takoj odšel z motornim čolnom ali avtomobilom v Pokaštelje, kjer je imel v enem popoldnevu po tri do pet sestankov, zborov in poučnih predavanj. Tako se je napotil i na Novega leta okoli 12. ure iz Splita z motorno ladjico v Kaštel Novi, kjer je mislil predvajati orjunaške in poučne filme, nato pa nadaljevati pot do orjunaške ribiške vasice Okrug pri Trogru. Spremljal ga je njegov najboljši četnik in pobočnik br. Milivoj Žile in priljubljeni ljudski govornik br. Anton Domazet.

V Kaštel Novem so se ob 12^h vsi trije izkricali in se napotili do gostilnice Berket, kjer so jih čakali odborniki tamošnje Orjune. Z njimi so ostali dalje časa v razgovoru, kakor tudi z orožniškim komandirjem, ki je naprosil pokojnega brata Valentina naj ga obvesti, kdaj se misli vrniti v čoln. Potem so se vsi skupaj počasi vračali preko česlega mesta proti obali. Na čelu vseh je šel vedno brzeči pokojnik, za njim ranjeni M. Žile, poslednji pa br. Domazet z nekaterimi Kaštelanci. Žic je bil, kakor navadno nekoliko zamišljen in ni pazil na okolice.

NAPAD.

Tako so dospeli do ogla zadnje hiše pred molom, kjer je nenadoma planil pred Žica oče Mate Grgin, ki se je že preje izprehajal nervozen po pristanu. V hipu je zagrabil nič slutečega in ne ga poznavajočega br. Valentina za levo roko, mu jo zavil na hrbet, pokleknil in ga bliskovito sunil z golim nožem med rebra, da je ta za hip omahnil nazaj. Najsi je bil napad čisto nepričakovan, pokojni ni izgubil zavesti. Okrenil se je strelovito proti napadalcu, ga zagrabil za roko in iztrgal nož iz rane. Pri tem pa je rano še znatno razširil. Napadalec se mu je iztrgal iz rok in pobegnil proti Kaštelu. Smrtno ranjen vendar ni omahnil, temveč si sam slekel srajco in pogledal, kje je ranjen. Ostal je še par hipov na nogah, nato pa se je zrušil tik pred ladjico v krvi.

Napadenemu pokojniku je hotel priteči na pomoč njegov pobočnik Milivoj Žile, katerega pa je z nožem v roki zaustavil sin ubijalca Mate Grgin. Žile se je golorok spoprijel z njim in ga vrgel na tla, pri čemur pa ga je Mate Grgin ves čas obdeloval z nožem in

